

השבת

שולחן השבת | הרב דוד בן זיון

איסור החמץ שבלב

החמץ במחבואות ובחורים ולבדוק ולהוציאו מכל גבולו". מדברים אלו של הרמב"ם עולה כי כל החיפוש אחרי החמץ, בדיקת החמץ ושריפתו היא מדברי סופרים. עיקר המצווה מהתורה בנוגע לחמץ היא 'תשביתו' - כלומר שאדם יבין בלבו בגלל צו השם כי החמץ שברשותו הרי הוא חסר ערך, כעפר הארץ. לעומת זאת, אדם המוכר את חמצו לנכרי, הרי הוא סבור שחמצו הוא בעל ערך, ולכן באפשרותו וברצונו למכרו לאחרים. בעצם מעשה המכירה אותו אדם מגלה כי אין הוא מבטל באמת את החמץ שברשותו. ביטול אמיתי של החמץ היא רק בהבנת הלב כי לחמץ אין עוד ערך כלל וכלל. נמצא מכאן שאיסור החמץ בפסח נגזר מהיחס של האדם אל החמץ. במקום שבו אדם אינו מוכן לבטלו את החמץ בלבו, אינו מוכן לוותר על חשיבותו וחינו לא סר בעיניו, הרי הוא מחזיק חמץ בביתו בפסח ועובר על איסור "לא יראה לך חמץ", כשהדגש הוא על המילים "לך חמץ". האדם הוא זה שגורם את איסור החמץ במחשבותיו ובסולם ערכיו. רק במקום שבו אדם מסוגל לבטל בלבו ולוותר בנפשו על הערך הכספי של חמצו, או אז החמץ מתבטל והוא מקיים מצוות תשביתו מן התורה גם אם יש לו חמץ ברשותו, שהרי אין הוא עובר עליו מדין התורה, שכן חמץ זה כבר לא ישמש אותו יותר לשום דבר לאחר שהוא ביטלו לגמרי מערכו.

מכאן, ניתן להבין גם את איסור החמץ במנחה. קרבן מנחה הוא הקרבן המבטא את ההכרה של האדם כי הפרנסה באה לו מאת ה'. בשעה שאדם מביא את מנחתו אל הקודש, הוא מצהיר בזאת כי לחמו ופרנסתו מאת ה' באו לו, ולה' התודה על חסדיו. "הוא נותן לחם לכל בשר". במקום כזה, של ביטול העצמיים ושל ענווה, מתבקש הדבר שאדם יביא מצות. ההכרה בה' כמקור הפרנסה נעשית באמצעות המצות המסמלות אמנם את חמרי הגלם של הלחם, אולם במצב נקי לגמרי, ללא שתפחו (המשך בעמ' 15)

ניינה של השבת הגדול היא ההכנה לקראת גאולת ישראל, אם בלימוד תורה יתר על הרגיל ובשאלה ודרישה בענייני היום, ואם בזיכרון הנס הגדול שהיווה את ההכנה לליל הסדר. פרשת צו משלימה את פרשת ויקרא, ומתארת את תפקידם של הכהנים בקרבנות השונים. ברוח הימים הללו, ההנחיות בפרשתנו בנוגע למנחה מורות כי עליה להיות 'כשרה לפסח' (וי' ו, ט-י): "מצות תאכל במקום קדוש... לא תאפה חמץ. חלקם נתתי אותה מאישי קדש קדשים היא, כחטאת וכאשם". השאלה המתבקשת היא כיצד יש להבין את ההקפדה על איסור החמץ במנחה? כבר בפרק ב (פס' יא), הרמב"ן מביא שני הסברים לאיסור החמץ במנחה. הסבר אחד הוא של הרמב"ם במורה נבוכים (ג, מו) לפיו החמץ והדבש במנחות היו חלק מהפולחן האילולי הקדום, וזו הסיבה בגללה התורה אסרה אותם, כדי להרחיק את האדם מדרכי הפולחן האילוליות. הטעם השני הוא בלשון הרמב"ן: "שיש בכל אלה סוד נעלם".

גם לאחר הסברים אלו, דומה שהמבקש להעמיק בטעם איסור החמץ במנחה, מוטב לו להמשיך ולחפש. נדמה כי אולי איסור החמץ בפסח עשוי להאיר את איסור החמץ במנחה. בדומה למנחה, גם בפסח התורה פותחת בציווי לאכול מצות, ומשם עוברת לאיסור החמץ (שמ' יב, טו): "שבעת ימים מצות תאכלו, אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתים..."

חכמים הסבירו שמצוות 'תשביתו' הכתובה בתורה, פירושה לבטל את החמץ בלבו של האדם (ראו למשל: פסחים ד ע"ב, רש"י ד"ה בביטול; רמב"ן בריש המסכת; רמב"ם הל' חמץ ומצה ב, א-ג, ועוד), וכפי שניסח זאת הרמב"ם: "מצות עשה מן התורה להשבית החמץ קודם זמן איסור אכילתו שנאמר: ביום הראשון תשביתו שאור מבתים ומה היא השבתה זו האמורה בתורה? היא, שיבטל החמץ בלבו, ויחשוב אותו כעפר ומדברי סופרים, לחפש אחר

ס"ת במגוון גדלים,
מכל סוגי הכתב,
ובמחירים
המותאמים לך.
ייעוץ, ליווי והדרכה.
פנה למוחלקת ספרי
התורה.

בכל הפרמטרים פשוט, תפילין טובות יותר

- אחריות
- מפעל עתיר ידע וניסיון
- הסכמות הרבנים
- תקן איכות
- תו תקן הלכתי

עבודת רס"ר

כל אחד ואחד מוציא עשרה מיני זמר, נמצאת כולה מוציאה מאה מיני זמר" (ערכין י ע"ב)

על פי התלמוד המגרפה שאיתה היה הכהן גורף את האפר מעל גבי המזבח היתה גם סוג של כלי נגינה שבכוחו להוציא מאה מיני זמר. עתה נסו לשער בדמיונכם את הכהן עולה על המזבח, גורף את האפר ותוך כדי כך כלי העבודה שלו משמיע מאה מיני זמר! במקום אחר בחז"ל מופיע כי אותה הנגינה שהשמיעה המגרפה אף הייתה נשמעת בכל רחבי העיר ירושלים!

לא בכדי, מספרים לנו חז"ל, שהכהנים היו להוטים אחר עבודה זו שהיא לכאורה טכנית וחסרת משמעות. זאת ועוד: גם בעבודת יום הכיפורים, היום היחיד בשנה שבו הכהן הגדול נכנס לקודש הקדשים, רגע השיא הוא לבישת הבגדים לפני הכניסה לקודש הקדשים, והתיאור דומה מאוד לבישת הבגדים בתרומת הדשן: "כתנת בד ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו..." (ויקרא טז, ד). התיאור הדומה יוצר לכאורה זיקה בין העבודה הנעלה ביותר במשכן - כניסת הכהן הגדול ביום הכיפורים לקדש הקדשים, לבין העבודה הנחותה ביותר במקדש - תרומת הדשן.

נדמה כי סוד העניין הוא היכולת למשוך את ההוד וההדר, את המגמה הכללית העליונה של עבודת המשכן, גם אל העבודה הכי טכנית.

אין ספק שאת הילת הקדושה ואוירת ההוד הכהן הגדול הרגיש בכל מאודו ונפשו כשנכנס לקדש הקדשים ביום הכיפורים. עצם המעמד הוא זה שמביא אל הנפש את התחושות הללו, אולם אין אפשר להביא את האדם לתנועה דומה בנפש כשמדובר בעבודה הנחותה ביותר במשכן? ההשוואה בין השניים, כמו גם החוויה, מראה לנו כי כשם שאי אפשר בלי זו, כך (המשך בעמ' 15)

פרשת ויקרא (אותה קראנו בשבוע שעבר) ופרשת (אותה) אנו קוראים השבוע, עוסקות בעיקר בתורת הקרבנות. הקרבנות היו באים, בין השאר, מהכבשים, העזים והשוורים. את הקרבנות היו שוחטים כשחלק מאבריהם היו מוקרבים על גבי המזבח, כשהאש הבושרת בו מכלה אותם.

תיאור זה מזמן, מעצם טבעו, דיון משמעותי בענין הקרבנות, טעמיהם והרלוונטיות שלהם לעתיד לבוא, אולם לא נעשה זאת הפעם.

הפעם אבקש להתעכב באחת העבודות שהיו נעשים במסגרת עבודת הקרבנות; עבודה שהציווי עליה מופיע בתחילת הפרשה שלנו, ושעל פניה היא נראית מוזרה ביותר:

וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בֵּד וּמְכַנְסֵי בֵּד יִלְבֹּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהָרִים אֶת הַדָּשֵׁן אַשֶּׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֵלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְלִבְשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת הַדָּשֵׁן אֶל מַחוּץ לַמִּחָנֶה אֶל מְקוֹם טְהוֹר (ויקרא ו, ג-ד)

פסוקים אלו מתארים עבודה המכונה "תרומת הדשן" שעניינה לגרוף את האפר שנותר מן האברים המאוכלים על גבי המזבח, לצבור אותו בפירת המזבח ולבסוף להוציאו אל מחוץ למחנה. לכאורה, מדובר ב"עבודות נקיון", שהרי לא מדובר בשחיטה, לא בהקרבה, לא בהדלקת המנורה, לא בהקטרת קטרת. בסך הכל, מדובר בניקוי המזבח מן האפר שהצטבר על גביו.

והנה התורה מתארת בפרשת השבוע שלנו את העבודה הזו ברוב פאר והדר, כשהכהן לובש מדי בד - כלומר בגדי הכהונה, עולה על המזבח ועושה עבודה זו. חז"ל בתלמוד מעצימים אף יותר את חשיבותה של "עבודת תחזוקה" זו: "אמר רבא בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל: מגריפה היתה במקדש, עשרה נקבים היו בה,

ששים דקות בתא הגז

היה מאוד קל להתחבר לטרגדיה של שתי המשפחות הללו, שכן היא עדיין טרייה בזיכרוננו. היא נגעה לנו באופן אישי. היא לא רחוקה מאיתנו, לא בזמן ולא בחיים האישיים של כולנו. היא מעוררת רגשות היות וחוויו אותה בעצמנו ובזמננו. הסיפור מימנו אפשר לנו להתחבר לאמונה הפשוטה מטרגדיה מוכרת באופן אישי, אל האסון שקרה במקום בו היינו לפני כמעט 70 שנה.

כמו בתפילת נעילה, גם השבוע אמרנו "שמע ישראל". אמרנו גם "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" שלוש פעמים ולאחר מכן "ה' הוא האלוקים" שבע פעמים. כל פעם ביתר שאת ויתר עוז עם כוחות שלא ידענו שקיימים בנו. העוצמה הולכת ומתגברת מפעם לפעם מהתרגשות והדמעות שמנעו מהמלים לצאת מהפה.

לפני 66 שנים יהודים לא יצאו מתא הגז כפי שהוכנסו. הם הוכנסו חיים והוצאו מתים. אנחנו נכנסנו ויצאנו, אולם - להבדיל אלף אלפי הבדלות - גם אנחנו לא יצאנו כפי שנכנסנו. לפני 66 שנים יהודים הוכנסו לשם בפחד והוצאו ללא רוח חיים. גם אנו נכנסו בחרדה גדולה, אבל יצאנו בוכים בכי מזוך ומרומם. יצאנו בוכים על ההתחברות שלנו לטרגדיה הנוראית שהתחוללה שם בין כותלי תא הגז. יצאנו מרוממים על שהתאפשר לנו לגעת בנימי הנפש הכי דקים ועמוקים שלנו, ועל שיר התפילה שזכינו להוציא מבין שפתותינו בעוד אנו מניפים את דגל ישראל, את סמל ניצחון הרוח של עם ישראל על הרשע.

מחוץ לתא הגז החשוך זרחה שמש של ניסן. השמש כבר החלה להמיס את השלג אשר עודו מכסה את רוב שטחו העצום של מחנה השמדה. עלינו לאוטובוסים והמשכנו במסע, אולם החוויה של אמירת "שמע ישראל" בתוככי תא הגזים תשפיע כנראה לעד על שיעבור בראשי ובלבי מכאן ואילך בכל סוף תפילת נעילה בדקות של קריאת שמע ישראל. דקות אלו שהינן ממילא מרגשות ותמיד מעלות מחשבות של חשבון הנפש ותפילה לעתיד, רק הפכו מעתה למשמעותיות עוד יותר.

למסע הזה יש ערך אמיתי רק אם יוצאים מתא הגז שונים מכפי שנכנסנו.

ד"ר דניאל גוטליב הוא פסיכולוג קליני ומטפל משפחתי מוסמך ומשמש כמנהל הקליני של מכון שינוי בהרצליה. לתגובות: dgotlieb@netvision.net.il

ובליון, פולין. גדרות מחנה ההשמדה מיידניק נושקים כיום לפאתי העיר היפיפיה לובלין. גם בזמן מלחמת העולם השנייה המרחק לא עלה על כחצי ק"מ. כשקבוצה של כשמונים נערים מכיתות "א ו"ב ממדרשית נעם נכנסים אל אחד מתאי הגז, לא נותר שם כמעט מקום. בתא הגז הצפוף עמדנו, ישבנו, שרנו, זעקנו, בכינו, התפללנו והתחבקנו במשך שעה שלמה. לפני 66 שנים היו מוכנסים לתא גז שכזה לפחות 500 איש בבת אחת. כך כמה וכמה פעמים ביום. הם הוכנסו ולא יצאו עוד.

תאי הגז במיידיניק הם חדרים פשוטים. קירות אפורים, רצפת בטון, חלון אחד, שתי דלתות ופתח אחד בתקרה. התאים אמנם אינם נעימים במיוחד, אבל גם כך קשה לדמיין את מעשי הזוועה שבוצעו בהם. לכאורה חדר רגיל.

ישבנו על רצפת הבטון הקרה. כולנו היינו לבושים היטב ובכל זאת היה לנו קר. אלו שהצטופפו שם לפני 66 שנים לא היו לבושים. הפשיטו מהם את בבגדיהם ואת כבודם. המגע עם הרצפה הקרה חיבר בין המציאות להיסטוריה המזוועה של המקום שקריאה ולימוד עליו בספר לא יכולים לחבר אליו כמו המציאות. השירה שלנו שהדהדה בין הכתלים העבים של תא הגז ותקרתו הנמוכה הרעידה את המקום. ייתכן ששירתנו הייתה חזקה אף יותר מהצעקות שאותו תא ידע מספר פעמים ביום בשנות ההשמדה. זעקות שעדיין ספוגות בקירות. אולם הפעם התבוסה והייאוש כבר לא שלטו כי אם הניצחון והתקווה.

השירה הייתה מלווה בבכי בגאווה ובתקווה. בכי על האסון האדיר שקרה לבני עמינו, וגאווה על שאנחנו מגיעים למיידיניק ממדינה יהודית ריבונית ותקווה כי בני נוער אלו לא יצטרכו לדעת בחייהם את הסבל אשר פקד את אבותיהם.

שם, בגיא ההריגה דנו בשאלות של אמונה. למה זה קרה? איך אפשר להסביר את הרשע בעולם? צדיק ורע לו רשע וטוב לו? איך אפשר להמשיך ולהאמין אחרי דברים כל כך נוראיים? דברנו על כך כי לשאלות שכאלו אין תמיד תשובות, וכי טוב יותר אם נשאל את עצמנו לגבי הלקחים שעלינו ללמוד ואיך נוכל ליישם לקחים אלו בהתייחסות שלנו לאחרים.

דברנו גם על טרגדיה שפקדה את בית הספר והקהילה לפני מספר שנים ועל ניצני האמונה שהמשפחות שהאסון פקד אותן גילו. מובן שהדוגמא הזאת לא הייתה תשובה לשאלות הקשות שנשאלו, אולם יכולנו ללמוד מאותן משפחות פרק על אמונה בעת משבר. גם אם שואלים שאלות קשות, בסופו של דבר האמונה היא זו אשר גוברת. כך היה עבור שתי המשפחות וכך היה גם עבורנו.

תן לו בשיניים

לגמרי באימו. התינוק הקטן לא מסוגל לאכול לבדו, הוא לא יכול ללכת בוודאי שלא לדעת היכן הוא נמצא. רק בשלבים מאוחרים מאוד הוא מפתח יכולות המאפשרות לו להתמודד עם העולם, לאחר מכן לדבר ובהמשך אפילו לחשוב. בשלב הראשוני של החיים האדם נחות מהבהמה, אולם בסופו של תהליך הוא עולה עליה בעשרות מונים.

ממשיך ומבאר בעל "ברכת השיר" כי השיניים הם אלו שמסמלות את תהליך ההתפתחות בבריאה: "זהו לאות שהבהמה נולדה עם שיניים אם נשלמה יצירתה והאדם נולד בלי שיניים...אם כן אף אתה הקהה את שיניו - ליתן לרשע רע כרשעתו כפי סברתו ששלמות הבא לאדם בתחילה הוא טוב יותר משלימות אשר בהמשך הזמן. אם כן הקהה את שיניו שהרי נולד בלא שיניים אם כן לסברתו הוא השלמות אשר היה בבואו שהיה בלא שיניים"

מסביר המהרא"ל כי הדבר שמסמל בצורה הברורה ביותר את התפתחותו של האדם מול הבהמה הן השיניים שבוקעות רק לאחר לידתו של האדם. במילים אחרות: האדם נברא בצורה פחותה לא רק מבחינת היכולות אלא גם מבחינה פיזיולוגית, דבר שרק המשך יתגלה ויסמל אף הוא את מעלתו העליונה של האדם כ'נזר הבריאה'

בליל הסדר אנחנו לא מכים או מזלזלים במחשבת הברן הרשע (שבעצם היא במידה מסוימת גם מחשבתנו...) שסובר שעל מנת להשיג חרות אין צורך בעבודה וההתפתחות. אדרבא: אנו מסבירים לו כי מחשבתו בטעות יסודה. אנו מצביעים על שיניו שלו ומראים לו כי לולא היה מתפתח מבחינה פיזיולוגית הרי שלא היו לו שיניים, וממילא הוא היה נשאר להיות תינוק קטן ומגושם. גם מתשובת הברן הרשע ניתן ללמוד כי החרות האמיתית איננה בטלה או מנוחה, כמחשבתו של הברן הרשע. החרות נרכשת על ידי עבודה מאומצת וראויה. במקום לעמול בבניית פירמידות ובניינים, עלינו לעמול בבניית חיים משמעותיים. במקום להיות משועבדים למלך בשר ודם עם תאוות ויצרים, אנו מחוברים למלכו של עולם מלך המלכים.

חג חרות שמח!

הרב אלי שיינפלד הוא ר"מ בישיבה התיכונית במעלה אדומים.
לתגובות: elidid@gmail.com

רוב ההגדות המאוירות מופיע הברן הרשע כדמות מכוערת ומפחידה. לפעמים אלו שיניים ארוכות וחדות, לעיתים זהו אף מאורך וזיפי זקן לא אסתטיים. באופן כללי ניתן לומר כי הברן הרשע מוצג בצורה לא מחמיאה שגורמת לו להיחשב למשהו אחר, רחוק ומאיים. מנגד יש אותנו- היושבים בשולחן הסדר. אנו זכינו להיות הבנים החכמים. במקרה הפחות טוב נהיה מוכנים להתפשר על הברן התם, אבל לא על פחות מכך.

ניתן לומר כי ארבעת הבנים שבהגדה לא מייצגים בהכרח דמויות שונות אלא הם מייצגים ארבע תכונות שלעיתים יכולות להופיע גם באותו האדם.

כל אחד מאיתנו הוא קצת חכם, בתחומים אחרים אנחנו קצת תמימים. לעיתים אנו לא יודעים מה לשאול, וכן, אנחנו לפעמים גם קצת רשעים. בליל הסדר אנחנו מביאים אל השולחן את כל עולמנו הרוחני ומשתדלים למצוא מענה נכון לכל חלקי אישיותנו.

שאלתו של הברן הרשע מאוד עקרונית: 'מה העבודה הזאת לכם? בשפה שלנו היום הוא היה אומר: למה צריך לעבוד כל כך קשה? מדוע החרות מגיעה רק על ידי עמל ועבודה קשה? עוד בטרם עונים תשובה לברן הרשע צריכים להקשות את שיניו, ובלשון ההגדה: "ואף אתה הקהה את שיניו". מאחר שלהקשות פירושו להפוך משהו שהיה חד לקהה, לא ממש ברור הצורך להקשות את שיניו של הברן הרשע, מה הקשר לשאלה ששאל? האמת היא שזו לא הפעם היחידה ששיניו של הרשע מוזכרות במקורות היהדות. בספר תהילים פרק ג' נאמר 'שיני רשעים שיברת', וגם שם הפסוק קושר בין רשעתו של האדם לשיניו, ומהו הקשר בין השיניים לרשעתו של האדם?

המהרא"ל צינץ מפולין, בעל מחבר פירוש 'ברכת שיר' על הגדה של פסח מפרש בצורה מופלאה את התשובה לברן הרשע, ובראשית דבריו הוא גם מבאר יסוד חשוב בטבעו של העולם:

"אנחנו רואים שכל מה שהדבר יותר שלם, בא בחסרון קדום יותר ממי שיעדר השלמות. זה אנו רואים בטבעו של עולם. כי העפר שהוא יסוד השפל כל שלמותו מיד ולא יצטרך תיקון ולא ישיג שלמות יותר. ועפרות זהב וכסף ויתר המתכות צריך טורח רב להשיג שלמותו להוציא יקר מזולל. וכן בבני האדם שהאדם נולד בלא שלמות עיר פרא אדם יולד. והבהמה נולדה עם כל שלמותה.... הרי ראינו שכל מה שהוא יקר הערך צריך טורח והמשך זמן יתר לשלימותו"

המהרא"ל מבאר כי בטבעו של עולם ככל שהבריאה יותר מיוחדת ונעלה הרי שגילויה הוא נסתר יותר ונעלם. לחול אין שום ערך לעומת זהב ויהלומים, ואכן את החול ניתן למצוא בכל מקום, בשפע וללא טרחה מיוחדת. הדברים נכונים גם בתוך עולם החי. הבהמה מסוגלת לעמוד על רגליה כבר מיד לאחר לידתה, והיא מתנהלת בכוחות עצמה ומתמצאת במרחב זמן קצר לאחר מכן. האדם, לעומת זאת, מיד לאחר לידתו הוא חסר אוניים. הוא תלוי

תורה

עורך: איתמר מור עורך אחראי: הרב סתיו
 עיצוב והפקה: פרסום בריש גלי המו"ל:
 "השבת" ת.ד. 52557 ת"א מודעות: 03-5620099
 יוסי: 050-3221221 פקס: 03-5620033
 לתגובות: leshabat@gmail.com
 לצפייה בעלון: www.tzohar.org.il
 הפצה: אשדיר בע"מ ט.ל.ח *הנהלת רבני "צהר" אינה
 אחראית על תוכן המודעות אלא שמרו על קדושת הגליון.

בד"ץ "יורה דעה"

בנשיאות מוהר"ר הגאון רבי שלמה מחפוד שליט"א
רח' אמרי חיים 45 בני ברק. טלפון: 03-6765888. פקס: 03-6764464

חדש! מוקד מידע ארצי

24

שעות ביממה

- 1 שלוחה משרדי הבד"ץ - בית הוראה - בית דין
- 2 שלוחה מערכת כשרות ומידע על מוצרים וזיופים
- 3 שלוחה מידע ופריסה ארצית של הנויות המשוקות כשר ועופות בהשגחתינו
- 4 שלוחה מידע על אולמות מסעדות וקייטרינג בהשגחתינו
- 5 שלוחה גמ"ח חסד ליום טוב - מידע על חלוקה ומערכת ממוחשבת להזמנות.

03-57-40000

החה של "תנועת הנוער"

ביציאת מצרים". בלילה הזה מחויבים אנו לא רק ללמוד תורה, כי אם גם לספר את הסיפור, באופן חווייתי. זהו לילה שכולו חוויה חינוכית. "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". בלילה הזה איננו קוראים את סיפור יציאת מצרים, כי אם גם חווים אותו.

אשר על כן, מצווים אנו לשאול שאלות ולא סתם לקרוא את ההגדה. "ואין אומרים סתם...רק דרך שאלה ותשובה...והיינו שבליילה צריך האדם להרגיש בנפשו חדשות, שצריך האדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים...וכן צריך כל אדם להרגיש בכל לילה פסח... ולא יהיה הדבר אצלו כדבר הרגל..." (ר' צדוק מלובלין, פרי צדיק, פסח ב')

זוהי המתודיקה החינוכית של חז"ל לערב אשר מהווה את שיאו של החינוך במהלך השנה. ליל הסדר אינו "בית ספר" - מקום בו מעבירים את המידע באופן פורמאלי ומסגרותי. ליל הסדר הינו בבחינת "תנועת נוער" - מקום בו נקנית מודעות לערכים ע"י החוויה החיובית. בליל הסדר, הילדים הם במרכז. לנו המבוגרים, העטופים במעטה של צניעות, יש הרבה ללמוד מן הילדים דווקא, החיים בעולם חווייתי עשיר בהרבה מזה שלנו. ככל שמדובר על חוויה - לנו יש הרבה מה ללמוד מן הילדים. בלילה זה, שומה עלינו לעודד את הילדים להתעניין ולשאול. עלינו להעצים אותם ולעודדם לדרך של העלאת שאלות וחיפוש התשובות, לחיים של חוויה רוחנית מתמשכת. לחוויה זו ערך עצום יותר מאשר כל שיעור פורמאלי, מתוחכם ומשכיל ככל שיהיה, עשוי להעניק. אשר על כן, "אפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התורה - מצווה עלינו לספר ביציאת מצרים".

הרב רונן נויבירט הוא רב קהילת "אוהל ארי": ברעננה ומנהל מחלקת קשרי החוץ של ארגון רבני 'צהר'

תנו רבנן חכם בנו שואלו, ואם אינו חכם אשתו שואלתו ואם לאו הוא שואל לעצמו ואפילו שני תלמידי חכמים שידועין בהלכות הפסח שואלין זה לזה" (פסחים קטז).

המצווה העיקרית של ליל הסדר, מצוות ההגדה, מתקשרת למצוות רבות ביהדות הקשורות בדיבור. יחד עם זאת, נראה שמצוות ההגדה שונה בתכלית שכן אין די בקריאת ההגדה בלבד, אלא יש צורך בשאלות ותשובות דווקא. מדוע שני תלמידי חכמים המכירים בע"פ את הסיפור, את השאלות ואת התשובות, מחוייבים לשאול זה את זה? מדוע אדם, הנאלץ לחגוג את הסדר לבדו, מחוייב לשאול את עצמו ולענות לעצמו? האין בזה חוכא ואטלולא? מדוע אין די בקריאת ההגדה?

נדמה שהגמרא מנסה לחדד את המרכיב החשוב ביותר בליל הסדר בפרט ובתהליך הגאולה בכלל - והיא כוחה של שאלה. ליל הסדר סובב לא רק סביב הזכות לשאול, כי אם סביב החובה לשאול. גם אם נראה שאין מי שמקשיב חלילה ואפילו אם אין גם מי שיענה, יש ערך עצום בעצם השאלה. יסוד זה גילה לנו היהודי הראשון - אברהם אבינו - אשר ללא כל היסוס שאל את הקב"ה: "השופט כל הארץ לא יעשה משפט?" (בראשית יח, כה)

מסדר ההגדה, מחדד מסר זה באופן בו סידר את ארבעת הבנים. הראשון במעלה הוא כמובן החכם אשר שואל שאלות אך גם מחפש תשובות. אפילו הרשע נמצא במעלה גבוהה יותר מהתם וזאת כיוון שהוא שואל ואינו מקבל כל דבר בתמימות וכמובן מאליו. אמנם אין לו כל סבלנות לחכות לתשובות, אבל לפחות הוא שואל ומתעניין. המדרגה הירודה ביותר היא זה של מי שאינו יודע לשאול. הטיפוס האפאתי שכלום לא מעניין אותו ולא מדבר אליו.

יתרה מכך, ליל הסדר הוא לילה של חוויה. ישנן שתי דרכים להעביר מסר חינוכי. דרך אחת בה עושים אנו שימוש יום יומי, הינה דרך של העברת מידע, דרך של אינפורמציה והשכלה. אמנם ישנה דרך נוספת, אשר אינו עומדת בסתירה לזו הראשונה, דרך מורכבת יותר אך עמוקה יותר, דרך של חינוך למודעות וחיבור למידע הנלמד. מידע ואינפורמציה, מועברים בד"כ בשיטה של הוראה ולימוד, אך לעיתים עשויים הם להישאר ברובד התיאורטי בלבד, הרחק מכל השלכה ויישום מעשי. הדרך היעילה ביותר להעברת מסר חינוכי, הינה דרך המודעות, יצירת חוויה חיובית אשר תעביר את המידע לא רק באמצעות הכלים השכליים, כי אם גם באמצעות הכלים הרגשיים.

ליל הסדר, הינו אירוע בו אין מקום לידע בלבד. "אפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התורה - מצווה עלינו לספר

הלילה הזה כולנו מחנכים

אוכלים אותו וחווים מחדש בכל שנה את הטעם של המצה. אנו "טועמים" את המרירות שהייתה מנת חלקם של אבותינו באכילת המרור, רואים את הזרוע הנטויה שעל קערת הסדר וטועמים את מליחות הדמעות במי המלח של הכרפס. גם ההגדה עצמה היא סמל ודוגמא לספר לימוד חווייתי. אין ספור דוגמאות ישנן להגדה של פסח. לרוב כולן מעוטרות, מצוירות, צבעוניות ומושכות את העין והלב. אין פלא שכל כך קל לזכור את עשרת המכות, את קריעת ים סוף ואת הסיפור על רבי אלעזר בן עזריה בבני ברק. לכאורה נתונים היסטוריים יבשים, אבל "ספר הלימוד" גורם להם בהמחשות שונות לקום לתחייה מול עיננו. הפלפול על מספר מכות מצרים, על סימני הסדר ועוד פרטים בלילה הזה, הופכים לחווייתיים באמצעות השירים, המנגינות, הצבעים, הטעמים, המנהגים והריחות. לילה אחד בשנה כולנו הופכים להיות מורים להיסטוריה והחומר הנלמד הופך למעניין ומרתק מעין כמוהו. ייתכן וזאת הסיבה בגללה פסק הרמב"ם להלכה את לשון המשנה הקובעת כי "חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים..." גם איש ההלכה המובהק ביותר, מבין כי כאשר מדובר על היסטוריה יהודית ועל כור מחצבתנו כולנו צריכים להיות קצת שחקנים. בלילה הזה אין מקום למורים חמורי סבר המלמדים נתונים יבשים. אין פלא שבגיוון שכזה ניתן למצוא ליד שולחן הסדר את החכם עם הרשע, את התם עם זה שאינו יודע לשאול. כשהשיעור מעניין והחומר מועבר בצורה חווייתית, אף תלמיד לא רוצה להישאר מחוץ לכיתה...

הרב חגי גרוס הוא מנהל תיכון "הצבי", דתי-מקיף נתיבות ומרבני צהר'

מחקרים בפדגוגיה חינוכית מראים נתון מדהים על אחוז הקליטה של החומר הנלמד על ידי התלמידים בשעת השיעור. בשיעור פרונטאלי קלאסי, כלומר כזה רגיל שבו המורה עומד ומרצה לתלמידים, התלמידים קולטים וזוכרים רק כ-30% מן החומר המועבר על ידי המורה! נתון מדהים זה מעלה באופן טבעי את השאלה האם ישנה שיטה או דרך באמצעותה ניתן להעלות את שיעור האחוזים של החומר הנקלט אצל התלמידים? תשובות רבות יש לשאלה זו. באופן כללי ניתן לומר כי ככל שהשיעור מגוון יותר, וככל שהמורה משכיל לשתף בשיעור יותר חושים של התלמיד, כך התלמיד יזכור טוב יותר את הנאמר בשיעור. מכאן ששיעורים שנעשה בהם שימוש במוזיקה, צלילים, תמונות, תנועה, דפי עבודה ואמצעים נוספים אחרים, ישאירו את רישומם בזיכרון התלמידים הרבה יותר משיעורים פרונטאליים רגילים.

מחקרים אחרים מעלים נקודה נוספת: ככל שהתלמיד פאסיבי יותר כך הוא קולט פחות. מאידך, ככל שהתלמיד אקטיבי ופעיל יותר, כך הוא קולט וזוכר יותר. מכאן שדפי עבודה עדיפים על הרצאות וסיכומים, וגירוי התלמיד לשאול שאלה ולהתאמץ לענות עליה, עדיף עשרת מונים ממצב שבו המורה הוא זה ששואל וגם עונה.

בכל שנה יש לנו ההורים הזדמנות ליישם את המחקרים הללו באופן מעשי אצלנו בבית, בשיעור ההיסטוריה הגדול ביותר ביהדות: ליל הסדר. בלילה הזה, שעליו ואליהו אנו חוזרים בכל שנה ושנה, מתאחדים שתי התובנות הפדגוגיות שהוצגו לעיל. בניגוד לשיעורים "הרגילים" בהיסטוריה שאותם אנו מכירים מהכיתה, כאן מדובר בשיעור מסוג אחר. שיעור שכולו חוויה, טעמים, ריחות, צבעים, שאלות, הפעלות ומתודות שונות ומשונות. בליל הסדר אנו עושים מאמץ עליון לגרום לילדים לשאול את השאלות בעצמם. וכך במקום לספר על הלחם שבני ישראל אכלו במצרים, אנו ממש

חדש על במדף

"הצפנות בתורה"

ספר מיוחד מסוגו בתחום הקודים והצפונות בתורה, פרי עמל אישי ועצמאי שהתפרש על פני כשבע שנים. בנוסף להבאת ההצפנות בשיטות המוכרות כמו דילוג אותיות, ראשי תיבות, סופי תיבות, מוצגים סוגי הצפנה מיוחדים שלא היו ידועים עד כה ונחשפים לראשונה לקורא: ראשי/סופי תיבות, טור חשבוני, פעולות חשבון באותיות, דילוג סימטרי, פסוקים מורכבים ופסוקים מופלאים.

במהלך חיבור הספר נעשה שימוש מוגבל במחשב לאלחיוש ממצאים אלא לבדיקת מספר הופעות של מילים מסוימות בתורה. הספר נכתב כך שבפרקים הראשונים מופיעים סוגי ההצפנה השונים ובהמשך המורכבות גדלה עד ל"פסוקים מופלאים" (מעל חמש הצפנות בפסוק)

הגדות של פסח לילדים

ארון הספרים היהודי

1-700-700-692

WWW.ARON-HASFARIM.CO.IL

מצווה הבאה לידך אל תחמיצנה

בסד מוגדר שמשמעו ההבדל בין איסור המחייב סקילה או כרת לבין חיים של קיום מצווה?

חג הפסח מלמד אותנו את המשמעות של ניצול ההזדמנות. ההבדל בין המילה "חמץ" מחד ו"מצה" מאידך מתבטא בפסיק הקטן המבחין בין האות ה' לאות ח'. באכילת המצה אנו מראים כיצד ניצלנו את ההזדמנות בה הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו בא לנאול אותנו, ולמרות זאת לא התמהמנו, על אף שהיו לנו דברים רבים לעשות ולארגן לפני היציאה ממצרים.

"מצה זו שאנו אוכלים על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם, שנאמר 'ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות, כי לא חמץ, כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה'". אכילת המצה לא נובעת מכך שבני ישראל גורשו על ידי המצרים ולראיה, שביקש הקב"ה מישראל להישאר בבתייהם כל אותו הלילה, היא נובעת מכך שעם ישראל מנצל את ההזדמנות להיגאל לפני שקיעתו בחמישים מדרגות הטומאה. הוא איננו מחמיץ את השעה, ורואה לנגד עיניו רק את ציווי הקב"ה לצאת ממקום לא לו, ולא את טובתו וטעמו האישי.

מכאן אנו יכולים להבין את המדרש המפורסם "ושמרתם את המצות - אל תקרי מצות אלא מצוות". כדרך שאין מחמיצין את המצות כך אין מחמיצין את המצוות, אלא אם באה מצווה ידך עשה אותה מיד. באותו החיפזון ממש אנו קוראים כיום לאחינו ואחיותינו ברחבי העולם ואומרים להם: "קול דודי דופק", נצלו את היום, השעה והדקה והצטרפו למהלך הגאולה. יה"ר שנזכה בעזרת ה' לראות את הגאולה העתידה. "וקרב פזוירנו מבין הגויים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ" - בחיפזון.

הרב תומר גרוסמן הוא שליח החינוך המרכזי של תנועת בני עקיבא העולמית בארה"ב וצפון אמריקה

אשר אנו מנסים לבחון מהו המוטיב המרכזי בחג הפסח ואת המסר המחשבתי שהוא מעביר לדורות הבאים, אנו רואים שמימד הזמן מרחף מעל כל ההתרחשויות ומשמש אף כבסיס הלכתי משמעותי בהלכות החג. סימן הפסח הוא חיפזון: בחיפזון יצאנו ממצרים. בחיפזון אופים את המצות. בחיפזון אוכלים את האפיקומן ואף מגילת "שיר השירים" (אותה קוראים בשבת חול המועד) מדברת על "החיפזון" שלא היה לרעיה ובשל כך ברח דודה והשאיר אותה לבדה. אף שמו של החג "פסח" הבא משם הפעולה "לפסוח", כלומר דילג, מזכיר את הפסיחה שיש בה חיפזון ובמהירות.

חיפזון זה משפיע גם על הלכות הפסח: זמן החמצת הבצק, זמן אכילת כזית מצה, זמן אכילת האפיקומן, סוף זמן אכילת חמץ בערב הפסח ועוד.

מה הסיבה להלכות המאוד מדויקות הללו?

ניתן להסביר ציונים אלו על פי מאמרו הידוע של הרב סולובייצ'ק - "קול דודי דופק"; מאמר אשר נכתב מספר שנים לאחר הקמת המדינה. במאמר זה מתוארת הסיטואציה הלקוחה משיר השירים המוזכרת לעיל, שבה הדוד והרעיה עורגים זה לזה, ודווקא בשעה המכריעה, עת אשר "קול דודי דופק, פתחי לי אחותי רעייתי, יונתי תמתי", עונה לו הרעיה "פשטתי את כתנתי, איככה אלבשנה? רחצתי את רגלי, איככה אטנפם?", שבר שבסופו של דבר מוביל ל"דודי חמק עבר".

בחלקה השני של מגילת שיר השירים הרעיה מחפשת את דודה בשנית. היא מבקשת לחזור לנקודה שפוספסה. אולם כעת החיפוש כבר איננו פשוט: "מצאוני השמרים הסובבים בעיר, הכוני, פצעוני, נשאו את רדידי מעלי שומרי החומות". החיפוש מסתיים בתחושת החמצה של אהבה שאינה ממומשת. הפרשנים מסבירים כי הדוד הדופק בדלת היא גאולת עם ישראל. הרעיה איננה פותחת מיד, היא מתמהמהת. יש לה עכשיו זמן לדברים אחרים, צריך לדאוג לניקיון הרגליים, לחפש לבוש מתאים, יש לדאוג למצב הכלכלי, אולם בינתיים הדוד חומק ועובר. פספוס הזדמנות הגאולה נענה במידת הדין המכה בעם ישראל "מצאוני השומרים... הכוני, פצעוני" - אלו הם אומות העולם אשר בכל דור ודור קמו עלינו לכלותינו, ובוודאי בימים של טרום הקמת מדינת ישראל, בימי השואה האיומים.

היהדות באופן כללי, ובפסח באופן פרטי, מחנכים אותנו "לעמידה בזמנים". הרי מה אכפת לו לקב"ה אם נעשה מלאכה שנייה לאחר כניסת השבת, או שבצק המצה יעמוד שנייה אחת יותר משמונה עשרה דקות? מהו בעצם אותו דקדוק קטנוני שתוהם את חיינו

חדש!

בצלמו

האדם הנברא בצלם

מאת הרב יובל שרלו

תוך עיון מעמיק בפסוקי המקרא ובדברי חז"ל מציע הרב שרלו דרך דתית חדשה-ישנה, שבה האדם לא נדרש למעט את עצמו אלא להבין את חשיבותו כמי שנברא בצלם הא-ל.

מחיר מיוחד: 50 ש"ח

הוצאת ראובן מס | 02-6277863 | rmass@barak.net.il | massculture.co.il

ס"ב

סגור מסורת
אקצוזה, אלון ותכליתי

<p style="text-align: center; font-size: small;">טינ והונג-קונג, 16 יום יציאות: 7/7, 16/6 חצי פנסיון, טיסות אל על</p>	<p style="text-align: center; font-size: small;">ארה"ב מחוץ לחוף, 22 יום יציאות: 6/8, 25/6 חצי פנסיון, טיסות אל על</p>
<p style="text-align: center; font-size: small;">מרוקו, 12 יום יציאות: 21/6, 7/6, 10/5 9/8, 2/8, 5/7 חצי פנסיון, טיסות טורקיש</p>	<p style="text-align: center; font-size: small;">דרום אפריקה, 12 יום יציאות: 3/5 חצי פנסיון, טיסות אל על</p>

לפרטים והרשמה: 03-6227777

הכסף שביני ובינך

סיפור יציאת מצרים כ"הקהל" משפחתי

דומות. בהקהל כותב הרמב"ם (הל' חגיגה ג, ו): "ואפילו חכמים גדולים שידועים כל התורה חיבין לשמוע בכונה גדולה ויתרה", ובליל הסדר כותב הרמב"ם (הל' חמץ ומצה ז, א): "אפילו חכמים גדולים חייבים לספר ביציאת מצרים". מטבע הלשון אמנם דומה אולם העשייה בפועל שונה. בהקהל החכמים חייבים לשמוע, ובליל הסדר הם חייבים לספר. הפנמה פסיבית בהקהל, מול הפנמה אקטיבית בליל הסדר.

ב. פרשת ארמי אובד אבי

במעמד הקהל קוראים פרשיות מסוימות מספר דברים ללא כל הסבר ופרשנות, בעוד שבליל הסדר קוראים פרשיות ופסוקים מהתורה ו"כל המאריך לספר בדברים שאירעו ושהיו הרי זה משובח" (רמב"ם חמץ ומצה ז, א).

בולטת מכל, פרשה אחת שנקראת גם בהקהל וגם בליל הסדר והיא פרשת ארמי אובד אבי. (דברים כו, ה- ח). בהקהל היה המלך קורא את פרשת "ארמי אובד אבי" המופיעה לפני הברכות והקללות שבפרשת "כי תבא" על הסדר וללא כל ביאור ופירוש.

בליל הסדר משמשת פרשה זו כמרכז של מצוות הסיפור ביציאת מצרים. פרשה זו נדרשת כמעט מילה במילה במסגרת ההגדה. על דרשת פרשה זו באופן מיוחד הוסיף הרמב"ם וכתב (הל' חמץ ומצה ז, ד): "וכל המוסיף ומאריך בדרש פרשה זו הרי משובח". בפרשה זו בדווקא יש מצווה להאריך בדרשתה, על אף שהמצווה היא לספר ולהאריך באופן כללי. אף פרשה אחרת בתורה, אף לא מאלו שבספר שמות בו מסופר על יציאת מצרים, לא נדרשת בהגדה בצורה כזו.

פשר הבדל זה, באופן לימוד פרשת ארמי אובד אבי, הוא בהדגשות השונות שבין שני המעמדות. הקהל הוא כעין מעמד הר סיני וקבלת תורה מיוחדת. ליל הסדר, לעומת זאת, הוא התחברות להווייתנו הלאומית. התורה ניתנה לכלל ישראל והיא ניתנה בהקהל: "יום אשר עמדת לפני ה' אלוךך בחורב, באמר ה' אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי" (דברים ד, י). מעמד הר סיני נקרא "יום הקהל" (דברים ט, י) וההדגשה היא נתינת התורה לעם ישראל כאומה, ומתוך כך כל פרט מקבל על עצמו באופן אישי. בליל הסדר, ההדגשה המרכזית בסיפור יציאת מצרים זוהי ההתקשרות לתהליך ההתגבשות לעם במובן הלאומי, החל מהעברי הראשון, אברהם אבינו, דרך השעבוד במצרים והיציאה הניסית משם, כשרק הסוף הוא מעמד הר סיני.

את מצות 'הקהל' מקימים אחת לשבע שנים, במוצאי חג ראשון של סוכות שלאחר שנת שמיטה. את מצות 'סיפור יציאת מצרים' מקימים מדי שנה בליל ט"ו בניסן. לאחר ששחטו את הפסח וצלוהו במקדש, מספרים ביציאת מצרים כשפסח מצה ומרור מונחים על שולחן הסדר המשפחתי. האב מספר לבנו, ואם הוא לבדו, מספר לעצמו.

ההשוואה בין שני המעמדות אינה מקרית. הרמב"ם בהלכות ליל הסדר מחד, ובהלכות הקהל מאידך, משתמש במטבעות לשון ייחודיות לשתי המצוות הללו. חלק ממטבעות לשון אלו מקורן בדברי חז"ל. נראה שהרמב"ם ראה את אופן קיום מצות סיפור יציאת מצרים בליל הסדר, כמתכונת שהיא דומה ללימוד התורה במעמד הקהל. מצד אחד מעמד של כל קהל ישראל, ומאידך מעמד בעל אופי משפחתי, כשהמסגרת והמסרים בשני המעמדות דומים. יחד עם זאת קיים שוני מהותי בדרך העברת המסרים ובדגשים בין ליל הסדר ומעמד הקהל.

א. אפילו כולנו חכמים

הקהלת כל ישראל, האנשים נשים וטף, היא לשם שחזור מעמד הר סיני וקבלת תורה מיוחדת. עצם נוכחות כל קהל ישראל במעמד, היא המרוממת את קהל השומעים, והיא זו שתביא להפנמת המסרים. לא מדובר על לימוד עיוני מדוקדק, אלא על הבנה כללית שתכליתה התקשרות והתחברות לעצם מציאות התורה בכנסת ישראל. האישיות הכללית ביותר- המלך, שהוא ליבו של העם, הוא העומד בראש המעמד והוא המצווה לקרוא באזני העם. ליל הסדר, לעומת זאת, היא מסגרת מצומצמת יותר ממעמד הקהל. זוהי מסגרת משפחתית או שכונתית, והמצווה על הכל לספר ביציאת מצרים. בראש הסדר עומד אב המשפחה ותפקידו לספר את סיפור יציאת מצרים לכל אחד מהמסובים בשפה וברמה המתאימה לו. אם הוא לבד הוא מספר לעצמו.

בהקהל, לעומת זאת, המלך קורא בלשון הקדש בלבד, וגם מי שאינו מבין, כמו הטף, חייב לבא. בליל הסדר, אין עניין לקרוא ולספר דווקא בלשון הקדש, אלא אדרבה בכל שפה ובאופן שיובנו בצורה הטוב ביותר. במעמד הקהל השומעים הם פסיביים, ובליל הסדר השומעים פעילים הרבה יותר. על המספר לעשות שינויים ולגרות אותם לשאול ולהתעניין, ובכך יופנם ויובן סיפור יציאת מצרים. ההגדה עצמה בנויה בצורה של שאלות. מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? חכם מהו אומר? (וכן הבנים הנוספים), מנין שכל מכה ומכה, פסח מצה ומרור על שום מה, ועוד. כל זאת בשונה מקריאה רצופה בתורה, במסגרת מעמד הקהל של כלל ישראל.

גם באשר ליודעים והמבינים משתמש הרמב"ם במטבעות לשון

הרב יהודה זולדן הוא רב בבית המדרש בבית הספר הגבוה לטכנולוגיה, מכון לב, ירושלים; מרביני צהר

צהר
המכון בין-דתי ללימודי תורה

CALL ההלכה

בית התורה 'צהר' בראשות הרב יעקב אריאל

מענה אישי טלפוני לשאלות בהלכה:
שבת ומועד, כשרות, טהרת המשפחה, ועוד...
ימים א'-ה' בין השעות 19:00-23:00

טל' 1-800-200-377

שורשים
המרכז לסיכוי בביתר יהדות

מרכז אשר מסייע לעולים בתהליך הנוחת יהדותם המציע ייעוץ מקצועי ורצון לעזור בשילובם בחברה הישראלית לפרטים ולהפניית עולים:

מרכז "שורשים"
טל. 02-6242206
E-mail: shorashim@tzohar.org.il

מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכות יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם".

הרב דוד בן זזון הוא רב הקיבוץ עין צורים ומרבני 'צהר'

לעבודת ה'. נדע כי הוא מקור הכל, וממנו יוצאים חיים ופרנסה לעולם, וכי החמץ מתחיל דווקא אצלנו ובחוסר היכולת שלנו להישמע לצו הפנימי של ביטול השאור שבלב, כדבריו של ר' אלכסנדר אהרי תפילתו (ברכות יז ע"א): "רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי

מעבר למימדים הטבעיים. בקרבן המנחה האדם אינו רשאי להביא חמץ, שכן הכנסת חמץ למנחה מסמלת מצב שבו אדם נותן ערך מוגבר לכספו ורכושו, ואינו יכול לוותר עליו בפני אדון כל. מן הראוי שבשבת הגדול, כחלק מההכנה לקראת חג הפסח, נכין גם את לבנו

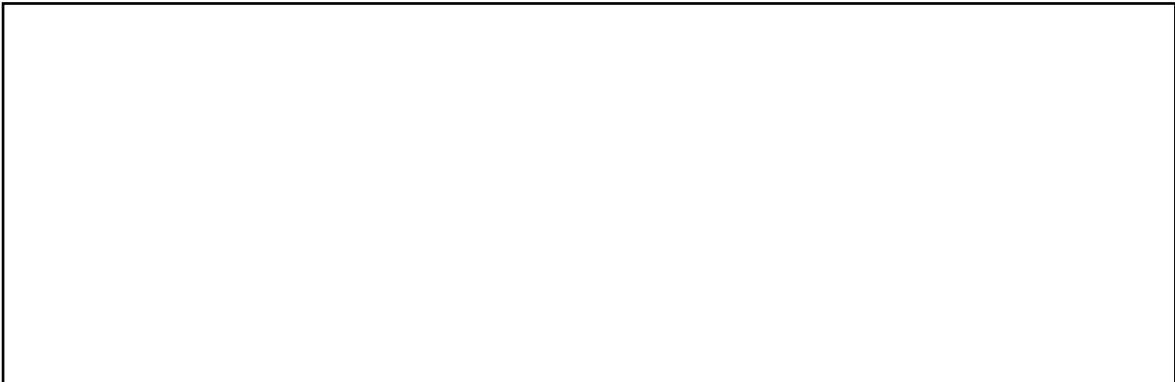
המשך מעמ' 2 | תורת הנהנים | הרב איתמר אלדר

הכלי עצמו שבו המלאכה נעשית, מעבר לתכליתו הברורה (לגרוף את האפר), יש לו חשיבות לא רק ביצירת זמר מדהים אלא בכך שהוא מודיע לכל באי המשכן כי עתה גורפים את האפר ומרימים את הדשן! הענקת חשיבות עצמית והתיחסות ראויה לכל פרט ופרט בעבודה, היא הדרך היחידה להביא את מגמת הארגון לכל הנוטלים חלק בהכשרת המגמה, ולאפשר להם לעשות את עבודתם "הקטנה" מתוך אותה תודעה עליונה ושליחות של מי שנמצא בראש הפרמדה.

הרב איתמר אלדר הוא ר"מ בבית המדרש לבוגרים בגולן, מרצה במכללת אוהלו ומרבני 'צהר'

המפקדה, אנייכול להעיד כי לא פשוט בכלל להביא את אותה האידיאליות, את אותה תודעת שליחות שקיימת אצל המפקדים והלוחמים, גם אל אנשי המפקדה. יתא לי ולמג"ד לדון בנושא לא פעם ולא פעמיים: כיצד מחדירים את תודעת השליחות עד לאחרון חיילי הגדוד? בפרשתנו מלמדת אותנו התורה כי היכולת לחוש את מגמת האידיאל גם בפרטים הקטנים טמונה במתן החשיבות העילאית לכל מלאכה ולכל פרט. אין שום עבודה במשכן שהיא שולית, חסרת חשיבות או כזו שהתורה איננה מוצאת לנכון להתיחס אליה. התורה דורשת מן הנהן הגורף את האפר ללבוש את אותם הבגדים שעליו ללבוש כשהוא נכנס לקדש הקדשים.

אי אפשר בלי זו. בדיוק כפי שהעבודה הגבוהה מכולן משרתת את האידיאל העליון של המשכן, כך גם משרתת את אותו אידיאל העבודה הנמוכה ביותר. מטבע הדברים, כל ארגון וכל מערכת, בנויים בשכבות. יש שכבות הקרובות יותר אל מגמתו של הארגון ולתכלית שלשמה הוא קם. מאידך ישנן בארגון גם שכבות אחרות, נצרכות והכרחיות, אולם רחוקות יותר מזירת ההתרחשות. חיילים הנלחמים פנים בפנים עם האויב, ודאי חשים בכל ישותם את מגמתו של הצבא ואת תכלית המלחמה. האם כך גם לגבי החיילים היושבים באפסנאות? בתור רב גדודי הנמצא לעיתים בקרב מפקדי הגדוד ולוחמיו ולעיתים בקרב חיילי

"רותי מלמד" השדכנית המובילה להצלחה
| איכותיים בלבד | דתיים לאומיים (כיפות סרוגות) | פרק ב' |
| דת"לשים (משכילים) | להורים: עבור ילדיכם ללא ידיעתם!
02-6763033 | 03-6775463 | **סודיות מובטחת!**

